

हाम्रो सम्भना छ ?

अडियो तथा भिडियो डकुमेन्ट्री बनाउनु परेमा राष्ट्रिय स्तरका पत्र, पत्रिकाहरु रेडियो र टेलिभिजनहरुमा सुचना तथा विज्ञापन प्रकाशन तथा प्रसारण गर्नु परेमा हामीलाई सम्भननुहोस् ।

अल नेपाल मिडिया होम प्रा.लि
मो. नं ९७५१०१०६९५

मिड याड नेपाल
मो.नं. ९७५१०२०९६०

वर्ष १२, अंक ११ २०६७ असार १३ गते आइतवार **WebSide : www.dhadingawaj.com.np** 27 June, 2010 पृष्ठ संख्या ६ मूल्य रु. ५।-

खोलामा डुवेर बालकको ज्यान गयो

धादिङवेशी (धास) । विद्यालयबाट घर फर्कदै गर्दा खोलामा डुवेर धादिङको किरान्चोक गाविसको बडा नम्बर २ खानीगाउँमा एक बालकको ज्यान गएको छ ।

किरान्चोक कार्किडाँडा माध्यमिक विद्यालय वैरैनीको कक्षा ४ मा अध्ययनरत १३ वर्षीय श्रीराम अधिकारी शुक्रबार दिउँसो ४ बजेतिर वेल्खु खोलामा पौडिखेल्ने क्रममा खोलामा डुवेर ज्यान गएको शिक्षक राजेश ओभाले बताउनु भयो ।

विद्यालयबाट एकै घर जाँदै गरेका अधिकारीलाई पाँच बजेतिर खोलामा डुवेरहेको अवस्थामा भेटिएको पनि शिक्षक ओभाले जानकारी दिनुभयो । वर्षायाम सुरुवाद भएपछि ग्रामीण भेगका खोलाहरुमा पुल नभएका कारण धेरै बालबालिकाहरु अध्ययन अध्यापन कार्यमा सहज उपस्थिति जनाउन सकीरहेका छैनन् ।

साखास छिसला कार्यक्रम प्रभावकारी भएको ठहर

सबै गाविसमा लागु गर्न सामुहिक प्रतिवद्धता

गजुरी (धास) । धादिङको गजुरीमा सञ्चालन गरिएको सामुदायिक खानेपानी तथा सरसफाई छिटो र सबैका लागि (साखास छिसला) नमुना कार्यक्रम ग्रामीण क्षेत्रका समुदायहरुमा खानेपानी र सरसफाईका सेवाहरु उपलब्ध गराउन प्रभावकारी भएको छ ।

साखास छिसला कार्यक्रमलाई जिल्लाका सम्पूर्ण गाविसहरुमा विस्तारका लागि आवश्यक आर्थिक श्रोत उपलब्ध गराउन नेपाल सरकारसँग माग गर्दै सम्पूर्ण राजनीतिक दलहरुले संयुक्त रूपमा हस्ताक्षर गरी घोषणा पत्र समेत जारी गरेका छन् ।

जिल्लाको सबै गाविसमा लागु गर्नको लागि सरकारसँग १० करोड रुपैयाँ विनियोजन गर्न माग गर्ने समेत घोषणापत्रमा उल्लेख गरिएको छ । नेपालको सामुदायिक वनमा मुलुकले गरेको प्रगति जस्तै खानेपानी र

सरसफाईको क्षेत्रमा धादिङ जिल्लालाई त्यही अनुरूपको प्रगति गर्न सहयोग गर्न पनि अर्थमन्त्रीसँग संयुक्त रूपले अनुरोध गर्ने पनि घोषणापत्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

घोषणापत्रमा एकिकृत नेकपा माओवादीका जिल्ला सहइन्चार्ज रामबहादुर भण्डारी, नेपाली कांग्रेसका प्रतिनिधि शिवराज गिरी, नेकपा एमालेका प्रतिनिधि कृष्णप्रसाद अर्याल, नेकपा एकिकृतका शिवनिधि खनाल र राष्ट्रिय जनशक्ति पार्टीका नन्दप्रसाद कापिले हस्ताक्षर गर्नुभएको छ ।

सहश्राव्दी विकास लक्ष्य वि.सं.२०७३ र धादिङ जिल्लाको खानेपानी र सरसफाईको अवस्थाको विषयमा सदरमुकाम धादिङवेशीमा शुक्रवार सरोकारवाला निकायहरूसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रमका सहभागिहरुले सामुहिक घोषणापत्र जारी गरेका हुन् ।

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता महासंघ नेपाल फेडरसन जिल्ला शाखा धादिङको आयोजनामा सम्पन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रममा जिल्ला विकास समिति धादिङका योजना तथा प्रशासकिय अधिकृत राजेन्द्र अर्यालको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको थियो ।

नेपाल स्वास्थ्यका लागि पानी नेवाका रतन बुढाथोकीले गजुरीमा सञ्चालन गरिएको आयोजनाको प्रभाव, उपभोक्ताको माग तथा योजना सञ्चालनमा भएका खर्चको विषयमा जानकारी गराउनु भएको थियो । बुढाथोकीले आगामी दिनमा गर्नुपर्ने भूमिकाको विषयमा पनि आवश्यक जानकारी गराउनुभएको थियो ।

नेपाल स्वास्थ्यका लागि पानी नेवाका कार्यकारी निर्देश उमेश पाण्डे र नेवाकै विहारीकृष्ण श्रेष्ठले नेवाले गजुरी गाउँ विकास समितिको विभिन्न

वडामा सञ्चालन गरेको सामुदायिक खानेपानी तथा सरसफाई छिटो र सबैका लागि (साखास-छिसला) कार्यक्रमको बारेमा जानकारी गराउनुभएको थियो । कार्यक्रममा योजना सञ्चालन भएका क्षेत्रका स्थानीय उपभोक्ता समितिका प्रतिनिधिहरु तथा स्थानीय राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरुले योजना राम्रो भएकोले अन्य क्षेत्रमा पनि योजना सञ्चालनमा नेवाले ध्यान दिनुपर्ने बताउँदै आ-आफ्नो क्षेत्र र पार्टीको तर्फबाट सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता जनाउनुभएको थियो ।

जिल्ला स्तरीय राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरुले योजना कार्यान्वयनका चरणमा सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता पनि जनाएका छन् । कार्यक्रममा विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा विभिन्न संघ/संस्थाका प्रतिनिधिहरुको सहभागिता रहेको थियो ।

बत्तिस दिनपछी विश्वनाथ अपहरण मुक्त

धादिङवेशी (धास) । धादिङको गजुरीबाट जेष्ठ ९ गते अपहरणमा परेका ग्रामीण विकास बैंक गजुरीका प्रबन्धक विश्वनाथ अधिकारी ३२ दिनपछी अपहरण मुक्त भएका छन् ।

गजुरीमा आफ्नै कोठाबाट राती ११ बजे अपहरणमा परेका अधिकारीलाई असार ११ गते शुक्रवार चितवनको कविलास गा.वि.स. जुगेडीबाट डेमोक्रेटीक सेक्युरिटी फोर्स नेपालले अपहरण मुक्त गरेको हो । पुलको सिडिमा मुखमा रुमाल कोची, दुबैहात र खुडा बाँधी सामान्य रुमालले

शरीरमा डाकीएको अवस्थामा १२ बजेराती चितवनका मानवअधिकार कर्मी र परिवारले उनलाई भेटेका थिए ।

नेपाल वार एसोसिएसन चितवनका अध्यक्ष जगनाथ भण्डारी, पत्रकार एकल सिलवाल, अधिवक्ता निलकण्ठ अधिकारी र इन्सेक चितवनका प्रतिनिधि सहित अधिकारीका धर्मपत्नी शोभा अधिकारी सहित आफन्तहरुले उनलाई अपहरण मुक्त भएको ठाउँबाट अस्पताल लगेका थिए । डेमोक्रेटीक सेक्युरिटी फोर्सका अध्यक्ष बाबा बलरामद्वारा सञ्चारकर्मी

र मानव अधिकार वादीलाई सम्बोधन गरी लेखेको पत्रमा विश्वनाथ अधिकारीको मानसिक सन्तुलन विग्रदै गएका कारण अपहरण मुक्त गरेको उल्लेख गरिएको इन्सेका प्रतिनिधि मुकुन्द न्यौपानेले जानकारी दिनुभयो ।

किशोरकिशोरीहरुलाई प्रजनन स्वास्थ्य शिक्षा

चैनपुर (धास) । विकराल रूप लिँदै गएको एचआइभि र एड्सको विषयमा विद्यार्थीहरुलाई बेलैमा सचेत गराउने, यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यका बारेमा जानकारी दिने र जीवनोपयोगी सिपको माध्यमबाट किशोरकिशोरीहरुलाई स्वावलम्बि बनाउने उद्देश्यले चैनपुरका विभिन्न विद्यालयमा सञ्चालन भएको तालिमको शुक्रवार समापन गरिएको छ ।

युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयको सहयोगमा आवाज अभियान नेपालले सञ्चालन गरेको तालिममा सालवास उच्च माविमा दौतरी शिक्षा, सम्बन्धी ६३ जना विद्यार्थीहरु सहभागी गराई तालिम सञ्चालन गरिएको थियो । भने भुवनेशवरी माविमा किशोरकिशोरीहरुका लागि यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी ६५ जना विद्यार्थीको सहभागि गराई तालिम सञ्चालन गरिएको थियो । त्यसैगरी सुनखानी माविमा किशोरकिशोरीहरुका

लागि जीवनोपयोगी सिप तालिम ३७ जना विद्यार्थी सहभागी गराई सञ्चालन भएको आवाज अभियान नेपालका कोषाध्यक्ष नवराज छत्कलीले बताउनु भयो । दुईदिन सञ्चालन भएको तालिममा मैदी स्वास्थ्य चौकिका सुजन श्रेष्ठ, विषय विशेषका सहजकर्ताहरु रञ्जिता पोखेल र हरिप्रसाद आचार्यले विषय वस्तु बारे जानकारी गराउनु भएको थियो ।

सालवास उच्च माविमा सञ्चालन भएको दौतरी शिक्षा तालिम समापन समारोहमा श्रोत व्यक्ति ओमप्रसाद पाठक र प्रधानाध्यापक चन्द्रप्रसाद छत्कलीले दुई दिनसम्म सञ्चालन भएको तालिमले विद्यालयका विद्यार्थी तथा सिंगो समुदायलाई नै उपयोगी भएको बताउनु भयो । समुदाय स्तरमा जनचेतना अभिवृद्धि गराउने उद्देश्यले विद्यालयका विद्यार्थीहरु मार्फत यो कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको संस्थाले जनाएको छ ।

दुर्घटनामा पाँच जनाको मृत्यु २० घाइते

धादिङ (धास) । धादिङ जिल्लाको छुट्टाछुट्टै स्थानमा भएको दुर्घटनामा पाँच जनाको मृत्यु भएको छ भने २० जना घाइते भएका छन् ।

धादिङवेशीबाट किन्ताडफेदी तर्फ जाँदै गरेको ना १ ज २२३१ नम्बरको जिप विहवार दिउँसो १२ बजे धादिङको सांकोप गाविस वडा नं. २ रातमाटे डाँडा नजिक दुर्घटना हुँदा धादिङ फुलखर्क गाविस वडा नं. १ का रामकुमार अधिकारीको मृत्यु भएको छ । जिप पल्टदा ६ जना घाइते भएका छन् ।

पृथ्वी राजमार्ग अन्तरगत बिहवार विहान ४:३० बजेतिर धादिङको थारुमा १ सुगुरेखोला नजिक वारावाट काठमाडौँ आउँदै गरेको ना ४ ख ३०१४ नम्बरको ट्रक पल्टदा ट्रक चालक मकवानपुर चुरियामाई गाविस वडा नं. १ निवासी आइते मोक्तानको घटनास्थलमै मृत्यु भएको हो । यसैगरी विहवार विहान ९ बजेतिर भुमेस्थान १ कमेरे नजिक काठमाडौँबाट मनकामना तर्फ जाँदै गरेको वा २ ख ११३८ नम्बरको मिनि माइक्रो ब्रेक फेल भई सडकमा पल्टदा दुइजनाको मृत्यु

भएको छ । मृत्यु हुनेमा ओखलढुंगा रुम्जाटार गाविस वडा नं. १ निवासी अजय गुरुङ रहेका छन् भने एक महिलाको सनाखत हुन सकेको छैन । त्यसैगरी शुक्रवार राति धादिङको मलेखु बजारमा वा.३७७ ९७४२ नं को माटरसाइकल सडक छेउमा रोकी राखेको ना.३ ख ५९९८ नं.को ट्रकमा ठोकिदा धादिङ कुम्पुर ६ का कृष्णप्रसाद खतिवडाको मृत्यु भयो । मिनि माइक्रोबुसको ब्रेक फेल भई सडकमा पल्टदा १४ जना घाइते भएका छन् ।

अब तपाईंहरुको लागि
धादिङ आवाज साप्ताहिक प्रत्रिका
WebSide : www.dhadingawaj.com.np मा पनि

प्रकाशक : नवराज छत्कली (९७५१०२०९६०)
सल्लाहकार : ध्रुवहादुर थापा
गोपाल लम्साल
सम्पादक : के.पि. दुवाडी (०१०-५२०६१५)
कार्यकारी सम्पादक : राजाराम शर्मा (९८४१०६३८९७)
सहसम्पादक : दामोदर अर्याल (९८४१३४४६३५)
व्यवस्थापक : शंकर श्रेष्ठ (९८४१७१७९२५)
विशेष सहयोगी: अर्जुन श्रेष्ठ (गोर्खाली)
बजार प्रतिनिधि : विकास श्रेष्ठ (९८४१०६३८९८)
फोन/फ्याक्स : ०१०-५२०६१५
E-mail : dhadingvoice@gmail.com
मुद्रक **सरस्वती छपाखाना** धादिबेसी
फोन: ०१०-५२०२५९, ५२०६८४, सुगमटोल, धादिबेसी
कम्प्युटर सेटिङ : रीता लम्साल
अधिकृत विक्रेता : त्रिपुरा पुस्तक पसल, धादिबेसी
Webside : www.dhadingawaj.com.np

सम्पादकीय.....

सहमति कार्यान्वयन गर

संविधान सभाको निर्धारित समयसिमा सकिएर म्याद थपेको पनि एक महिना बित्न लागि सक्यो। एक महिनाको बिचमा दलहरुबिच सहमति जुट्न नसक्नु र संविधान निर्माणको प्रक्रिया अघि नबढ्नु निरासा लाग्दो कुरा हो। हुनत अनौठो मान्नु पर्ने छैन, किनकी दुई वर्षसम्म पनि जुट्न नसकेको सहमति एक महिना पनि नबित्दै कसरी जुटोस्। दलहरु सधैं सरकार बचाउने सरकार हटाउने खेलमा मात्र तल्लिन भएको बेला संविधान निर्माण प्रक्रिया कसरी अघि बढोस्। त्यसैले अहिले सर्वत्र नयाँ संविधान बन्नेमा शंका उत्पन्न हुन थालेको छ।

संविधान निर्माण गर्ने कार्य रोकेर राजनीतिक दलहरु आपसी खिचातानीमा लागि रहनु इज्जतको कुरो होइन। यो प्रवृत्तिले निश्चय पनि राम्रो गर्दैन। मूलुकका तीन ठूला दलहरुको हठवादी प्रवृत्ति र संविधान सभामा प्रतिनिधि गर्ने दलहरुको सत्ता परस्त चलखेलनै संविधान नबनाउने षड्यन्त्रको रूपमा लिन सकिन्छ।

मुलुकमा दिगो शान्ती तथा संविधान निर्माणमा दलहरुले समयमा नै सहमति, सहकार्य र एकतामा नआउने हो भने हाम्रो भविष्य अन्धकार छ। यसबाट देश भयावह अवस्था तर्फ जाने खतरा बढेर गएको छ। यसले कसैलाई पनि राम्रो गर्दैन।

नेपाली नागरिकले यतिबेला सत्ता परस्त राजनीति र मुलुक डुवाउने खेल होइन अग्रगामी विकास र दिगो शान्ति चाहेका छन्। गत जेष्ठ १४ गते मध्य रातमा गरिएको तीनबुँधे सहमति कार्यान्वयन नै संकट समाधानको मुख्य बाटो हो। तर प्रमुख दलहरु सहमतिलाई आ-आफ्नै ढंगबाट व्याख्या विश्लेषण गरेर हठ लिइरहँदा मुलुक डुब्ने खतरा बढेर गएको छ। यो अवस्थामा राष्ट्रिय सहमतिको कार्यान्वयन र पालनाबाट मात्र विकास निस्कन सक्ने हुँदा सबैको ध्यान यता जानु जरुरी भएको छ।

सिर्जनाका महामेघा तरुण विस्फोटका हतियार बन्दैनन्

सत्तासीन, प्रमुखप्रतिपक्षी र भूमिगत दलहरुका युवा दस्ताहरुले मच्चाइरहेको विद्रुप अराजकतामा पुनः एकपटक दसकक लोकतन्त्रको संस्थापनमा अविरल सङ्घर्षको शङ्खघोष गर्ने नेपाली काङ्ग्रेस पनि लडाकु युवा दस्ता गठन गर्ने वा नगर्ने चरम विवाद र बहसमा तानिएको छ।

सैनिकीकरणको साम्यवादी बासी कुचिन्तनले ग्रस्त कमिनिष्टहरु र नयाँ उब्जिएका मधेसी खुल्ला एवं भूमिगत दलहरुको अनौठो सैन्य संरचनाको व्यूहले काङ्ग्रेस

जस्तो नागरिक दल पनि त्यही दुर्मति पछ्याएर युवा दस्ता गठन गर्ने आवेगमा आउनु निश्चय पनि भावी नेपाललाई गृहसङ्ग्रामको उर्वर मैदान बनाउनु हो। यतिखेर नेपालका प्रायः दलहरुको नेतृत्व फौजी विचारको उग्रतामा अलमलिनु शान्ति र संविधान स्थापना एवं निर्माणलाई तिलात्तजली दिएर असफल नेपाल बनाउने उल्टो बुद्ध व्यायाम हो। 'बन्दुकको नालबाट शक्ति निष्कन्छ' भन्ने कुरा आजको संसारमा अप्रासाङ्गिक भइसकेको तथ्य इतिहास पुष्टि गरेको कटु यथार्थ जान्दा जान्दै पनि त्यसप्रति आरक्त भएर जनतामा भय सिर्जना गर्ने तागतलाई राजनीतिक दलको उपमामा आभुषित गर्न मिल्दैन। केही सीमित युद्धपिपासु सरदारहरुको मनोवाञ्छालाई तुस्टीकरण गर्न युवाहरुको सिर्जनशील प्रतिभा र सुगठित भौतिक बलको अपव्यय गर्नु महा-अपराध र चरम आततायी दुर्विचार भन्न सकिन्छ। नीति, सिद्धान्त र विचारको धाराबाट इति हुँदै बाहुबलमा राज्य गर्ने पाषण चिन्तन आजको युगको लागि मिति गुञ्जसकेको डरलाग्दो मेडिकल रसायन हो।

सिर्जनशील युवामेघालाई ध्वंशमा रुपान्तरित गरेर आकर्षक नारामार्फत एकाधिकारी र हैकमवादी दुशासन चलाउने प्रसङ्गले संसारबाटै विदा लिइसकेको छ। वास्तवमा युवा पुस्ता भनेको नयाँ र पुरानो पिढीलाई विचारको धारिलो बहसले एकै ठाउँमा जोड्ने सौम्य तागत हो। त्यसैले त विख्यात लेखक फ्रान्सिस वेकनले भनेका छन् "युवाहरु विचार गर्नमा भन्दा आविष्कार

गर्नमा योग्य हुन्छन्। सल्लाहभन्दा काम गर्नमा विश्वास राख्छन्, परंपरागत रुपमा चलिआएका कुरामा भन्दा नयाँ परिकल्पना गर्न योग्यता राख्छन्।" हो, निश्चयनै परिवर्तनका वाहक उर्जा ज्ञान विज्ञानको आविष्करण अनि कोरा कुराभन्दा कर्मवादी शैली पछ्याएर अभिनव अधिकल्पनामा आफूलाई दीक्षित बनाउछन्। त्यसैले त नेपाली प्रजातन्त्रिक आन्दोलनका ध्रुवतारा वीपी भन्छन् - तरुण र विद्यार्थी माथि मेरो बडो

विश्वास छ, म उनीहरुबाट त्याग र तपस्याको बाटो आशा राख्छु। स्वार्थ, आत्मोन्नति र व्यक्तिगत महत्वाकाङ्क्षा मात्र पूर्ति गर्न उनीहरु लाग्न हुन्। " जननायक वीपीले बलिदानका प्रतिमूर्ति निस्वार्थ युवा तेज नै राष्ट्रको गौरव भएको यथार्थलाई अभिव्यञ्जित गरेका छन्। नीति शास्त्रका चिचक्षण पण्डितहरु पनि युवा जोश जाँगर र सिर्जशीलताप्रति संवोधन गर्दै यसरी बोल्छन् -

"अकीर्ति विनयो हन्ति, हन्त्यन्यर्थ पराक्रमः। हन्ति नित्यं क्षमा क्रोध माचारो हन्त्यलक्षणम् ॥"

अर्थात् नम्रताले अपयशलाई, पराक्रमले अनर्थलाई, सहनशीलताले क्रोधलाई, सदाचारले कुलक्षणलाई नाश गर्छ। " त्यसैले भन्न सकिन्छ युवा ल्यागत वा तागत विनयशीलता, पराक्रम, सहनशीलता र सदाचारमा आमूषित हुनुपर्छ।

आजको नेपालको सङ्गिन सङ्क्रमणकालीन परिनेशलाई गम्भीर मननगरी नेतृत्व पड्ति जो आफूलाई शीर्ष भनेर दावी गर्छन् तिनीहरु युवा शक्तिको शिखालाई खेलबाड गरि रहेका छन्। ठान्छन्- मुठभेड, लडाँइ, भगडा, जुलुस नारा, टायर बाल्ने र तोडफोडका यी कच्चा सयन्त्र हुन्, जसको सुन्दर बललाई भन्दा बनाएर सत्ताको सिंहासनमा आफू आरुढ हुने डरलाग्दो सामन्ती सरदारी चिन्तन हावी भैरहेको छ। यसरी मुट्टीभरका निहित स्वार्थीहरुको महत्वाकाङ्क्षाको सुरक्षा कवच बनेर दासतामा तरुणदस्ताको फूल वैलाउन चाहँदैन। यही आवाजलाई मुखर गर्ने उत्तुङ्ग नै हो लोकतन्त्र। यहाँका अधीर, अस्थीर र आवेगी नेताहरुको मनोविज्ञान यस्तो छ - "क्षणे

रुष्टः क्षणे तुष्टः रुष्टतुष्ट क्षणेक्षणे । अव्यवस्थित चित्तस्य प्रसादोऽपि भयङ्करः " अर्थात् एकछिनमै खुसी हुने एकछिनमै आक्रोशित बन्ने अव्यवस्थित हृदय भएका यिनीहरुको प्रसन्नता पनि भयकारी छ। चुलबुल, चञ्चल र अधीर यी राजनीतिक खेलाडीहरु युवापड्तिलाई गलत ढङ्गले परिचालन गरिरहेका छन्। लहड, सनक, आत्मलघुता र

उच्चताभाषका मनोवेगरुपी गाडीका इन्धन बनाउन पाइन्न वैसालु पुस्तालाई। बलको राजनीति क्षणिक एवं सतही हुन्छ विचारको राजनीति नै चिरन्तन र शाश्वत भन्ने मर्मलाई बुझेर पनि बुझपचाउन पल्केका कुर्सी भक्तहरुको षड्यन्त्रको शिकार नव नेपालका निर्माता कर्णधारहरु बनाइएका छन्।

भन्ने भन्ने हालै बाह्रबसेमा घोषणा हुन लागेको ने.का.को युवादस्ताको अवधारणा यतिखेर पटाक्षेप भएको छ। नेपाली काङ्ग्रेसका शीर्ष नेताहरुले वैलैमा बुद्धि पुन्याएर लडाकावाद, दस्तातन्त्र र अप्रत्यक्ष सैन्य उन्मादी वृत्तिमा आफूलाई संहालेका छन्। अनि आफ्नो सङ्घर्षशील गाथा र वीपीको लोकतान्त्रिक मूल्यवत्तालाई जोगाएका छन्। सहमति, सहकार्य, सहमेल र शान्ति पूर्ण क्रान्तिलाई पैरवी गरेर समाज रुपान्तरण हुन सक्छ भन्ने मान्यतालाई पुट दिएका छन्।

सत्तासीन एमाओवादीको युवा संघ र प्रमुख प्रतिपक्षी एमाओवादीको वाइसिएलले मच्चाएको ताण्डवमा घिउ थप्नबाट हटेका छन्। हत्या, हिंसा, धम्की, धाक, अपहरण बलात्कार र फिरौती जस्ता गधन्य कुकृत्यले राष्ट्र घायल भइरहेको बेला लोकतन्त्रको बहसमा सरिक एक राजनीतिक अभिकर्ताले राखेको संयम र धैर्यतालाई तारिफ गर्नुपर्छ। व्यक्तिगत सम्पत्ति कच्चा गरेर समाजबाटै व्यवसायवादी चिन्तन खलास बनाउने अनि प्रतिरोधी तागतलाई भौतिक कारवाहीको चरम पाशविकतामा छँटाउने युवा दल दल नभएर दुर्गन्धित नदीको क्षयकारी भल हो। वाइसिएल लगायतका अर्धसैन्य संरचना भङ्ग गर्ने कुरामा आफ्नो अडान दत्ते

बनाउँदै गएको काङ्ग्रेसले आगन्तुक पुस्तालाई नीति, सिद्धान्त र विचारले दीक्षित तुल्याउने सङ्केत गरेर एउटा अग्रगामी सोचलाई उजागर गरेको छ। आफू नै आदर्शबाट च्युत भएर आदर्श थामिदैन भन्ने भनाइप्रति सकारात्मक भाव

पोखिएको दृष्टान्तले लोकतन्त्रको मान्यता उजिलिएको महसूस हुन्छ। खुल्ला दलहरुमा मौलाउँदै गएको सैन्यवादी चिन्तनमाथि नेपाली काङ्ग्रेसले उदाहरणीय भएर प्रस्तुत हुनु आजको आवश्यकता हो। एतावता युवा फोर्स मुट्टीभरका महत्वाङ्क्षीको सत्तालिप्सा पूर्ण गर्ने नत ल टुल हो नकोस नै। लाठी, चुप्पी, बन्दुक, बम, बोकाएर प्रचुर संभावनाका दीप्त प्रतिभामाथि खेलबाड कुनै पनि दलले गर्न पाउनु हुन्न। लठैत, भरोटे र दास बनाउने बकबास त्यागेर साँच्चै लोकतान्त्रिक मूल प्रवाहमा प्रवाहित हुनसक्नु पर्छ संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका अभिकर्ताहरु। युवाहरुपनि समयको पदचापलाई सम्हाल्दै सामन्ती र सरदारतन्त्रका महत्वाङ्क्षी गणको गोटी नवनी आफ्ना प्रजा प्रतिभा र मेघाबाट सुसज्जित हुँदै मातृभूमिलाई ज्ञान विज्ञानले सिंगारनपटि लाग्नुपर्छ, पलायन र परदेशमात्र ताक्ने बानीमा पनि सुधारहुनु पर्छ।

नेतृत्वकर्ताहरुले पनि महामना विवेकानन्दको भनाई याद गर्नु - यदि नेतृत्व चरिवान् छैन भने अनुयायीहरुले उन्पति श्रद्धाराख्नु संभव छैन। " तरुण पुस्ता करुण, वरुण र अरुण बनाउन लागौं। लोभी पापी महत्वाकाङ्क्षाको सिकार नबनाऔं। सिर्जनाका महामेघा तरुण विस्फोटनका तुच्छ हतियार बन्दैनन्। कम्ब्याटमा रङ्गी विरडी कात्रो बाँधेर सडकमा मार्चपासको तमासा गर्ने क्षुद्र र सङ्कीर्ण विचारको यन्त्र मानव हुन सक्दैनन् एककाइसौं शताब्दीका ओजिला तरुणहरु।

दृष्टिकोण

बद्रीप्रसाद दाहाल

आत्मघाती ध्रुवीकरण प्रयास

पदिप ज्ञावली राजनीति

नेकपा (माओवादी) ले आफ्नो राष्ट्रिय कार्यकर्ता भेलावाट नेपाली काङ्ग्रेसलाई 'मुख्य शत्रु' घोषणा गर्दै कथित राष्ट्रवादी गणतान्त्रिक मोर्चाको प्रस्ताव अगाडि सारेपछि जवाफमा काङ्ग्रेस सभापति गिरिजाप्रसाद कोइरालाले माओवादीलाई जङ्गल फर्काइदिने घोषणा मात्र गरेनन्, 'वृहत् लोकतान्त्रिक गठबन्धन' निर्माणको निमित्त पशुपतिसमशेर राणा र सूर्यबहादुर थापासूग सहयोगको हात समेत अघि बढाए। यस सिलसिलाले बढाएको तीक्ष्णसूगै सेना समायोजन विशेष समिति लगायत शान्ति प्रकृत्यासूग सम्बद्ध संरचनाहरू अलपत्र परेका छन्, व्यवस्थापिका-संसद समेत अवरुद्ध छ। 'कि तू छैनस् कि म छैनू' जस्तो शैलीमा हिजोका आन्दोलनकारी शक्तिहरूले ध्रुवीकरणको आत्मघाती प्रयास सुरु गरेपछि उत्साहित भएका पूर्व राजावादीहरूले दुई वर्षभित्र राजतन्त्र पुनर्स्थापित हुने दावा गर्न थालेका छन्।

गणतन्त्रको सूर्योदयसूगै उज्यालो बन्न थालेका नेपाली राजनीतिको आकाशमा त्यतिबेला विग्रहका काला बादल देखा पर्न थालेका हुन्, जतिबेला माओवादीले संविधानसभा निर्वाचनलाई शान्ति प्रकृत्याको अभिन्न अङ्ग र आन्दोलनका सहयात्रीहरूलाई मित्र मान्न छाडेर आफूलाई मात्र विजेता र अरुलाई 'हरुवा' भनेर सार्वजनिक मानमर्दन गर्न थाल्यो। अनपेक्षित जीतले भुङ्ग्न भुङ्गामा भएको माओवादीको अर्घेल्याइवाट सुरु भएको कटुता राष्ट्रपति निर्वाचनमा उत्कर्षमा पुग्यो। पराजयवाट पाठ सिकेर राष्ट्रिय सहमतिको सरकार बनाउनेतिर लाग्नेभन्दा पनि माओवादी रक्षा मन्त्रालयमा अडान लिएर सहमतिको बाधक बन्न पुग्यो। यहाँनिर काङ्ग्रेस पनि गैरजिम्मेवार देखियो- 'आफ्नो टाउको फुटेपछि मितको टाउको बेलैसरि' भने भैँ गरेर। संविधानसभाको निर्वाचनको नौ महिना हुन लाग्दा र पहिलो बैठकको सात महिना बित्न लाग्दा अझै संविधान लेखनको काम आरम्भ हुन सकेको छैन। सत्र महिनाभन्दा कम समयमा आम जनताको अपनत्वसहितको संविधान निर्माण सहज छैन। न्यून समयको चापमा परेर नयाँ संविधान पनि राजनीतिक नेताहरूको सहमतिको कामचलाऊ दस्तावेज मात्र बन्न पुग्यो भने सडकट फेरि सुरु हुनेछ। आफूले भनेजस्तो सङ्घीयता भएन भने नेपाल एक नरहने तहसम्म धम्की दिनेदेखि लिएर सङ्घीयताको

नामसम्म सुन्न नचाहने पार्टीसम्म, नवउदारवादको नाङ्गो पैरवीकर्तादेखि लिएर राज्यनियन्त्रित अर्थव्यवस्थाका पक्षधरसम्म, भूमिसुधारको विरुद्ध 'नोट अफ डिसेन्ट' लेख्ने देखि लिएर भूमिसुधारलाई सामाजिक-आर्थिक रूपान्तरणको शर्त ठान्नेसम्म, संसदीय प्रणालीको नामसुन्न नसक्ने देखि लिएर त्यसलाई लोकतन्त्रको पर्यायवाची ठान्नेसम्म, बन्दुकबाहेक अरु भाषा बोल्न नजान्ने देखि लिएर शान्तिपूर्ण वाटोचारे कुनै संभौता गर्न तयार नहुने शक्तिसम्म- मतभेदको यो विशाल फलकभित्र सहमतिको संविधानको निर्माण सहज छैन। तोकिएको समयभित्र संविधान लेखिएन भने त्यसपछिको अराजकता, सडकट र दिशाहीनता कल्पनातीत छ। यो चुनौतीलाई चिर्न कम्तीमा पनि एमाले, माओवादी र काङ्ग्रेसबीच सहमति अनिवार्य छ।

तर विषय गांभीर्य र समयको चापप्रति माओवादी र काङ्ग्रेस संवेदनशील देखिन्नन्। ठूलो पार्टीको हैसियतले सरकारको नेतृत्व समेत गरिरहेको माओवादी यस मामलामा बढी जिम्मेवार हुनु पर्ने हो। धेरै प्रश्न, आशङ्का र असहमति हुँदाहुँदै पनि आम जनता र राजनीतिक पार्टीहरूले माओवादीलाई यही अपेक्षासहित यो अवसर दिएका हुन्। तर माओवादीले यो अवसरलाई विगतका आफ्ना सबै गल्तीको अनुमोदन र भोलि जे पनि गर्न पाइने लाइसेन्सको रूपमा लिएको देखियो। माओवादी नेताहरू बन्दुकको भाषा बोल्न छाडेका छैनन्, विद्रोहको धम्की दिन छाडेका छैनन् र 'जनगणतन्त्र' को असामयिक बोलि बोल्दै लोकतान्त्रिक गणतन्त्रप्रति सन्देह उत्पन्न गराउन छाडेका छैनन्। पछिल्ला दिनमा माओवादीले स्वतन्त्र न्यायपालिकामा गर्न थालेका हस्तक्षेप, हिमाल, कान्तिपुर लगायत सञ्चार माध्यममा गरेको आक्रमण, विभिन्न बहानामा औद्योगिक प्रतिष्ठानहरूमा गरिरहेका तालाबन्दी, मित्र राजनीतिक पार्टीहरूप्रति गरिरहेको विद्रोहपूर्ण व्यवहार र दण्डहीनतालाई गरिरहेको संरक्षण प्रोत्साहनले मुलुकमा गंभीर समस्या र आशङ्का पैदा गरिरहेका छन्। कथित राष्ट्रवादी गणतान्त्रिक मोर्चा निर्माण गर्ने कुरा पूर्व मण्डलेलाई पार्टीमा हुल्ने र तिनीहरूको प्रवेशलाई उचित ठहर्‍याउने मेलो भन्दा बढी देखिदैन। एकातिर राजावादी घुसेर पार्टीलाई बर्दानाम बनाए भन्ने गुनासो गर्ने र अर्कोतिर 'राष्ट्रवादी मोर्चा' निर्माण गर्ने कुरा छली कुरा मात्रै हो। माओवादीको गैरजिम्मेवार

व्यवहारले लोकतान्त्रिक गणतन्त्रप्रति नै नकारात्मक धारणा बढाइरहेको छ र उसको अराजकताले दक्षिणपन्थी शक्तिहरूलाई चलखेल गर्ने अवसर पैदा गरिरहेको छ। तर यसबीचको काङ्ग्रेसको व्यवहार पनि सही छैन। शान्ति प्रकृत्यालाई तार्किक निष्कर्षमा पुर्‍याउने अभिभारा अन्य शक्तिसूगै काङ्ग्रेसको पनि हो। आफू नेतृत्वमा नभएको 'भोक' मा शान्ति प्रकृत्या भर्सेलामा परे परोस् भन्ने जस्ता उसका सोच र अभिव्यक्ति कुनै पनि अर्थमा उचित ठहर्‍यिन सक्दैनन्। माओवादीका गलत व्यवहारको आलोचना र विरोध हुनु जरुरी छ र लोकतान्त्रिक रूपान्तरणको लागि उसमाथि निरन्तर दबाव पनि आवश्यक छ। तर यसको लागि राष्ट्रपति, राजपति जस्ता शक्तिसूग गठबन्धन निर्माण गर्न खोज्नु आत्मघात सरह हुनेछ। काङ्ग्रेसले आफ्नो विरोध लोकतान्त्रिक मूल्यको रक्षाको लागि हो, यो सरकारवाट बाहिरिनुको कुण्ठा होइन या बैकल्पिक सरकार निर्माणको कसरत होइन भनेर विश्वास दिलाउन सकिरहेको छैन।

माओवादी अतिवादले काङ्ग्रेसलाई अझ बढी दक्षिणपन्थीतिर धकेल्न सघाइरहेको र काङ्ग्रेसको यथास्थितिवादले माओवादीलाई अझ बढी अराजक बन्न सघाइरहेको वर्तमान सन्दर्भमा एमालेको प्रभावकारी हस्तक्षेपको खूबो अझ बढेको छ। संयोगवश एमाले निर्णायक ठाउँमा छ र उसको भूमिकाले मुलुकको राजनीतिक तराजुलाई इच्छाएको दिशातिर ढल्काउने सामर्थ्य राख्छ। अतिवादतिर सोभिएको माओवादी गाडीलाई लोकतान्त्रिक लिकमा ल्याउन र यथास्थितिमा अल्फिएर 'स्टार्ट बन्द' भएको काङ्ग्रेसको मोटरलाई अग्रगति दिन एमालेको भूमिका महत्वपूर्ण हुनेछ। मुलुकले आम राजनीतिक सहमति खोजिरहेका वर्तमान घडीमा ऊ माओवादी अराजकताको सहयोगी या काङ्ग्रेसी यथास्थितिवादको मद्दतगार त बन्न सक्दैन नै, तर उसले ती प्रवृत्तिको आलोचना गरेर मात्र पुग्दैन, उनीहरूका गलत कृत्याकलाप्रति निष्पृह रहेर मात्र पुग्दैन। सहमति निर्माणको निमित्त बालुवाटार र सानेपा समाचार आदान-प्रदान मात्रै गरेर पनि पुग्दैन। उसले हस्तक्षेपकारी भूमिका खेल्नु पर्छ, सहमति, शान्ति, लोकतन्त्र र अग्रगमनको एजेण्डामा उनीहरूलाई ल्याउन सक्नुपर्छ र राष्ट्रिय राजनीतिलाई नेतृत्व दिनु पर्छ। ध्रुवीकरणको आत्मघाती चेष्टालाई विफल तुल्याउदै राष्ट्रिय राजनीतिलाई सहमतिको दिशामा अगुवाइ गर्न सक्ने या नसक्ने कुरामै एमालेको आगामी भूमिका निर्धारित हुनेछ।

(लेखक नेकपा एमालेका केन्द्रिय प्रचार विभाग प्रमुख हुनुहुन्छ। दृष्टी साप्ताहिकवाट)

पाठ्यपुस्तक संगै अतिरिक्त क्रियाकलाप

वैरेनी (धास)। विद्यार्थीहरूको शैक्षिक विकासको लागि पाठ्यपुस्तक संगै अतिरिक्त क्रियाकलापमा सक्रिय बनाउने उद्देश्यले प्राथमिक विद्यालय स्तरीय चित्रकला प्रतियोगिता सम्पन्न गरिएको छ।

वैरेनी श्रोतकेन्द्रको आयोजनामा किराञ्चोक कार्कीडाडा मावि वैरेनीमा चित्रकला प्रतियोगिता आयोजना गरिएको हो। प्रतियोगितामा बालज्योति प्रावि

कोईली खर्कका आइतराज तामाङ प्रथम, राजु रमतेल द्वितीय, किराञ्चोक कार्कीडाडा माविका नारायण अधिकारी तृतीय र जलकन्या प्रावि पाल्चोकका राजकुमार तामाङ सान्त्वना हुनुभएको थियो। प्रतियोगितामा ७ वटा विद्यालयको सहभागिता रहेको थियो।

यसैगरी वैरेनी श्रोतकेन्द्रकै आयोजनामा रिठ्ठुकादेवि प्रावि किराञ्चोकमा पनि चित्रकला प्रतियोगिता सम्पन्न भएको छ।

साङ्कोषमा केवल लाईन पुग्यो

बाबुराम श्रेष्ठ साङ्कोष। धादिङ जिल्ला साङ्कोस गाविस वडा नं. ३ वतासे डाँडामा केवल लाईन पुगेको छ। २०६७ असार ५ गते वाट त्यस ठाँउमा केवल लाईन पुगेको हो।

विगत १० वर्ष देखि विजुली बत्ती पुगेको भएपनि केवल लाईन भने पुग्न सकेको थिएन। साङ्कोस गाविसका वासिन्दाहरूले प्रत्येक घरवाट प्रति व्यक्ति तिन हजार का दरले रकम संकलन गरी केवल लाईन लगेको सोही गाँउका स्थानिय

वासिन्दा विन्दा कुमारी श्रेष्ठले बताउनु भयो।

केवल लाईनको विस्तार पछि स्थानिय वासिन्दनहरूले स्वदेशी तथा विदेशी च्यानलहरू हेर्न पाएका छन्। नेपाल टेलिभिजन मात्र हेर्न सकिने ठाउँमा अब आएर सबै टेलिभिजनहरू हेर्न पाउने भएपछि स्थानिय वासिमा खुशि छाएको छ।

विश्वकप फुटबल हेर्न चाहना धेरै अघि देखि साङ्कोस वासिमा भएपनि यसपाली देखि उनिहरूको चाहना पुरा भएको छ।

प्रेस युनियनमा मुरारी

धादिङ्गवेसी (धास)। नेपाल प्रेस युनियन धादिङ्गको अध्यक्षमा मुरारी अधिकारी निर्वाचित हुनुभएको छ। आइतबार धादिङ्गवेसीमा सम्पन्न युनियनको पाँचौँ जिल्ला अधिवेशनले अधिकारीको अध्यक्षतामा ११ सदस्यिय जिल्ला कार्य समितिको सर्वसम्मतवाटवप चयन गरीएको हो। अधिवेशनले

कार्य समितिको उपाध्यक्षमा सीता, अधिकारी सचिवमा पो घनाथ अधिकारी, सहसचिवमा मुना सिम्खडा र कोषाध्यक्षमा रामकुमार नेपालीलाई चयन गरेको छ।

यसै गरी विकास श्रेष्ठ, कृष्ण शिशिर, डोल्मा मम्बा, मनिप दुवाडी, गोमा थापा, र रन्जिता डल्लाकोटी सदस्यमा चयन हुनुभएको छ।

बालकलव पुनर्गठन

जीवनपुर (धास)। जीवनपुर गाउँ विकास समिति वडा नम्बर २ मा रहेको जीवनपुर निमाविमा गठन भएको बालकलवको पुनर्गठन गरिएको छ। पुनर्गठित कलवको अध्यक्षमा रामचन्द्र ठकुरी, उपाध्यक्षमा सविन रेग्मी, सचिवमा

पूजा रेग्मी, सहसचिवमा पसजनराज रेग्मी र कोषाध्यक्षमा जानुका थापा रहनु भएको छ।

बालकलव पुनर्गठनका लागि भएको विद्यार्थीहरूको भेलामा विद्यालयका प्रधानाध्यापक इन्द्रकुमार रेग्मीको आतिथ्य रहेको थियो।

मानवले मानवलाई शोषण गर्ने, अन्याय गर्ने कार्य निन्दनीय कार्य भएको हुँदा नागरिक अधिकारप्रति सजक र सचेत बनौं र बनाऔं।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार
मन्त्रालय
सूचना विभाग

प्रभावकारी शिक्षा

सिकाइ जीवन हो र जीवन नै सिकाइ हो । विश्व दुनियाको नजिकबाट अध्ययन गर्नु र व्यवहारमा सबलीमूत तबरले र सकारात्मक तवरले परिवर्तन ल्याउनु शिक्षा प्राप्त गर्नु तथा शिक्षा प्रधान गर्नुको मूलभूत उद्देश्य मानिन्छ । बदलिदो समय र विश्व परिवर्तनमा आफुलाई सान्दर्भिक तवरले उम्याउन व्यवहारिक तथा गुणात्मक शिक्षाको आवश्यकता पर्दछ । सार्थक, उपलब्धिमुलक तथा फलप्रद जीवनयापनका निमित्त यसले वातावरण सहज बनाउछ ।

सिकाइले सिकारुमा नयाँ विषयवस्तु तथा सन्देश दिनुका अलावा उसका नराम्रा तथा कमजोर पक्षको पहिचान गरी मनोवैज्ञानिक तवरले घटाउने तथा हटाउने गर्दछ । जसले स्वभाविक तवरले राम्रा तथा सबल पक्षको संवर्द्धन तथा प्रवर्द्धन गर्दछ । गहन तवरले अध्यायन तथा विश्लेषण गर्ने हो भने, अरुलाई शिक्षित गर्ने पेशा शिक्षण तथा यसमा संलग्न शिक्षकको जिम्मेवारीको महत्व निकै भएको पाइन्छ । तर अन्य क्षेत्रमा प्रतिस्पर्धा गर्न असक्षम व्यक्तिहरूको शिक्षणका

प्रवेश हुनाले यसको ओजमा कमी आएको प्रस्ट पाउन सकिन्छ । त्यसै गरी राजनैतिक प्रभावका आधारमा पनि शिक्षकको नियुक्ती शिक्षणका विषयवस्तुमा अन्तर तथा हेर्ने दृष्टिकोणमा एकनास नभेटिए शिक्षा जगत अन्योलग्रस्त नै छ ।

यी र यस्ता तमाम अन्योलका बीचमा पनि सभ्यता ल्याउदै उपलब्धि प्राप्ततर्फ लाग्नु पर्ने भएकाले शिक्षकको भूमिका र महत्वलाई नजर अन्दाज गर्न तथा अवमूल्यन गर्न सकिदैन । सबै पेशामा संलग्न पेशाकर्ममा हुनुपर्ने गुणहरू एक शिक्षकमा हुनु पर्दछ, वास्तवमा त्यो शिक्षक विकास निमित्त, परिवर्तनका निमित्त सदैव लागेको पाइन्छ र सम्भव तुल्याउछ पनि । यस्तो जिम्मेवारी निर्वाह गर्नुपर्ने शिक्षकलाई राष्ट्रिय तथा समुदायको तर्फबाट उपलब्ध गराउन आवश्यक सेवा सुविधामा कुनैपनि कसर बाँकी राख्नु हुदैन । यसको साथसाथै समुदायमा शिक्षाकै माध्यमबाट जीवनस्तर उकास्नुपर्ने भएकोले समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गरी यसमा लाग्न आवश्यक प्रकृया

प्रकाश पौडेल

शिक्षा

अगाडी बढाउनु पर्दछ । शिक्षालाई विशेषतः संख्यात्मक तवरले मात्र हेर्ने अनि अपुर्ण व्याख्या र विश्लेषणको आधारमा अवैज्ञानिक शिक्षा पद्धतिको तय गर्नु पनि शिक्षाको विकासमा एक अर्कोसमस्या हो । शिक्षालाई प्रमाणपत्र तथा नतिजा भन्दा अलि भिन्न तवरले पनि बुझ्ने अनि व्याख्या गर्ने संस्कृतिको विकास नभएसम्म र यसमा संलग्न व्यक्तिहरूको क्षमताको जाँच उपयुक्त तवरले नगरेसम्म सुनैलो भविष्यको निर्माण तथा दक्ष,कमेशील, सीपयुक्त जनशक्ति उत्पादन गर्न सक्दैनै फलस्वरूप देश पूर्णतःअवनतितर्फ लाग्दछ ।सवैले एक पटक यसमा चनाखो तथा विवेकी भएर सोचौ र आ-आफ्नो जिम्मेवारी वहन गरौं, नयाँ नेपालको निर्माणको प्रक्रिया सजिलै सुरुवात हुन्छ । यसमै सवैको कल्याण छ ।

सपनामा स्कुल गएको देख्थे आज साच्चै स्कुल जान्छु ।

माया लामा आफ्नै यात्रा

मेरो नाम माया लामा हो । म अहिले १८ वर्षको भए । मेरो स्थाई घर तसर्पु दामेचौर भन्ने ठाउँमा भएपनि म सानै छँदा देखिनै नौविसे - १, धार्के मा बस्ने गर्दछु । मेरो बुबा ७० वर्षको हुनुहुन्छ । उहाँ मुटुको रोगी हुनुहुन्छ भने आमा ५० वर्षको हुनुहुन्छ र उहाँपनि दमको विरामी हुनुहुन्छ । उहाँ दुवै विरामी भएको ले अस्पताल र औषधी संग निकै परिचित छु । मेरो एक बहिनी र दुई दाईहरू हुनुहुन्छ । दाईहरू डुइभर काम गर्नुहुन्छ । हाल हाम्रो दैनिक गुजारा दाइहरूकै आम्दानिमा यो परिवार बाँचेका छौ । म सानै उमेर देखी पढ्न एक दम मन पराउँथे । हाम्रो आर्थिक अवस्था एकदम नाजुक थियो । बुबा आमा विरामी भएर पनि रोडाहुडामा काम गर्नुहुन्थ्यो र त्यसकैभरमा हामी बाँचेका थियौ । म नजिकैको भुवनेश्वरी माध्यमिक विद्यालयमा पढ्न जाने गर्दथे र विद्यालयको अतिरिक्त समय म बुबाआमाको स्यहार सुसार गर्ने घर धन्दा गर्ने जस्ता काममा व्यस्त हुन्थे । जेनतेन म कक्षा ६ उतिर्ण गरि कक्षा ७ मा पुगे दाई हरुपनि गाडीमा हिड्ने आमा बुबा भन् धेरै विरामी बहिनीको ख्यालपनि म आफैले गर्नुपर्ने जस्ता कारणले कक्षा ७ को अन्तिम परिक्षा दिन पाईन । जसका कारण म आफ्नै जस्ता कारणले कक्षा ७ को अन्तिम परिक्षा दिन पाईन । जसका कारण म आफ्नो भाग्यलाई सराप दिदै विद्यालय

जाने मेरा रहरहरूलाई घरको दिन चर्यामानै बिताउन विवस भए । तर म हरेक रात सपनीमा विद्यालय जाने गरेको अचम्मलागदो सपना देख्थे र बुबा आमालाई त्यो सपना सुनाउँदा बुबा आमा आँखाभरि आशुपार्नुहुन्थ्यो ।

आज भन्दा २ वर्ष अगाडी मेरो जिवनमा अर्कै मोड आयो । कुरा के भने मेरो दाजुलाई थाके आठ किलोभन्ने ठाउँमा बस्ने राधिका लामा को दाईले गाडी सिकाउनुहुन्थ्यो उहाँले आफ्नो बहिनी राधिका थाक-३, महादेव बबेशीमा रहेको जनजागृतिमाध्यमिक विद्यालयमा खुला विद्यालय जहाँ दिनहुं विद्यालय जान पनि नपर्ने त्यस्तो विद्यालयमा जान्छे भन्नुभएछ । त्यस पछि मेरो दाईले मलाई त्यो कुरा सुनाउनु भयो । मैले आफुले देख्ने गरेको सपना लाई सम्झे कतै मेरो सपना विपना हुने त होइन मनमा कुरा गुन्दै आशाको मन लिएर एकछिन् सोचे अनि विरामी बुबाआमालाई सम्झे । दाईले मलाई बुझ्न पठाउनुभयो । म जनजागृतिमा बुझ्न जाँदा युयमयनको सहयोगमा सिर्इस भन्ने संस्थाबाट विद्यालयमा हामी जस्तै विभिन्न कारणले विद्यालय छाडेका हरुका लागि सो कक्षा सञ्चालन गरेको कुरा थाहा पाए र सरहरूले मलाई भर्ना गर भनेर भन्नुभयो । मैले बुबाआमालाई सोधे उहाँहरूले मान्नुभएको थिएन तर दाजुहरूले करगरेपछि पठाउनुभयो । मलाई पहिला त कक्षा मा जान लाजपनि लागिरहेको थियो कस्तो कक्षा हो यो पढ्न छाडेकालाई पढाउने कसरी

पासहुने होला दिनहुं विद्यालय जान पनि नपर्ने आफ्नो समयअनुसार विद्यालयमा गएर सिक्ने र आफै पढेर र गरेर सिक्नुपर्ने लागेको थियो तर त्यस कक्षामा त आफ्नो छोरा छोरी क्याम्पस पढ्न थालिसकेका दिदिहरूपनि पढ्नुहुदो रहेछ म त अचम्मै परे । अनि मलाई हिम्मत आयो । मढेर केहीगर्न सक्छु भन्ने ठानेर निरन्तर आफ्नो फुर्सदको समय पढाईलाई दिएर कक्षा ८ प्रथम श्रेणीमा उतिर्ण हुन सफल भए ।

आज म सोही विद्यालयमा कक्षा ९ मा औपचारिक कक्षामा नै भर्ना भएको छु । यस विद्यालयमा मेरा साथीहरू अनौपचारिक खुला प्रौढ विद्यालयमानै एक वर्षमा एस.एल.सी दिने गरि पढिरहनुभएको छ । तर मेरो त्यती उमेर पनि गएको छैन अनि एस. एल.सी पनि राम्ररी पास गर्न एक वर्ष ढिला भएपनि होस भनेर औपचारिक कक्षामानै भर्ना भएको छु । म अहिले पनि घरको सम्पुर्ण रेखदेख गर्ने काम संगै दिनको २ घण्टा जति घरमा पढ्ने गर्दछु । अहिले त दाईहरूको पनि कमाई अलि हुन्छ । उहाँहरूले पनि घरलाई सहयोग गर्ने हुँदा घर चलाउन सजिलो भएको छ । बुबाआमा भने विरामीनै हुनुहुन्छ । म आज गुमेको भविष्य प्राप्त गर्ने सोचमा दैनिक ८ किमि टाढाको विद्यालय गई भविष्यमा शिक्षक बन्ने तिब्र इच्छाका साथ विद्यालय गइरहेको छु । मैले यो अवशर राम्ररी पाइराखे भने भविष्यमा म एक कुशल शिक्षक बन्ने योजना रहेको छ ।

साहित्य/सिर्जना

सुदिप श्रेष्ठ (निर्दोषी)
दोला-८.भरमञ्ज्याङ,घाडि

मित्रतामा लागेको दाग

संघर्षको चाहाना गर्थौ

आर्दशताको बाहनाबाट

मित्रतामा दाग लाग्दा खेरी

खसे म ढिलको छानाबाट ।

अनैतिकताको खोल ओडी

मित्रताको मुख ढाक्यौ, छौथ्यौ

आत्म विश्वासलाई नबुभनेले

मित्रताको बाटोमा काँडा रोप्यौ ।

मित्रताको महत्व नबुभनेहरूले

मित्र माथी घात गर्थौ

दुई बिचको आत्मीयतालाई भत्काएर

संघर्षको मैदानमा सच्यौ ।

आत्माको मिलन मित्रतालाई

दुई दिनको खेल सोच्यौ ।

गरिबको आदर्शलाई कुल्च्यौ तिम्ले

मुटु भित्र छुरा रोप्यौ ।

छाड अब

छाड अब यो युद्ध सन्तती हो विनाश धेरै भै सक्यो

हेर छिमेकीका पंक्ति विकास धेरै अधि गै सक्यो ।

हाम्रा सम्पति हुन्छकी आक्रमण शक्तिशाली छिमेकी

छिमेकीका त्रास र युद्धले सास फेर्न गाह्ने भै सक्यो ।

भेटाउछन्की मेरा अस्तित्वलुट्छन्की चेलीको इज्जत

छिमेकी धेरै मातिए सहयात्रागर्न गाह्ने भै सक्यो ।

हेर हाम्रो मेटे जस्तो जमिन छैन लगाउने कुनै चिज

ख्याल गर सन्तति हो छिमेकी को आँखा यसमा गै सक्यो ।

अझ तिमी युद्ध गहौं भने सन्तति,भाई फुट्छ गौता लुट्छ

अब त सोच सम्पुर्ण सन्तति देश धरापमा गै सक्यो ।

...लक्ष्मी थापा

नीलकण्ठ क्याम्पस

एघारौं घण्टा

..विजय पाण्डे
रोचक प्रसङ्ग

हामी-विश्वका सबै मानिसहरूले वातावरणीय समस्याहरूको बारेमा देख्दै र सुन्दै आएका छौं । यस्ता समस्याहरू जाहिले तहिले उत्पन्न हुने गर्छन् । यसको मुख्य कारण नै हामी-मानव हौं । यसमा कसैको दुई मत नै छैन । यसैको फलस्वरूप ममा सचेनाको भावना उत्पन्न भएको छ ।

के तपाईंले पृथ्वीमा किन प्रकोपहरू हुन्छन् भन्ने बारे कहिल्यै सोचु भएको छ ? किन पृथ्वीमा कहिले वातावरण राम्रो त कहिले खरब हुन्छ ? किन यस्ता समस्याहरूको उत्पतिले मानव जिवन कष्टकर बन्दै छ ? किन फूल चाँडो त कहिले ढिलो फूल्छ ? यसका पछाडी केही कारणहरू खडा छन् । त्यो हो-हामी मानव ।

सयमतिर फर्केर हेरौं त । मानिसहरू हरिवयान, साइक्लोन, सुनामी जस्ता समस्याहरूले बाँचका लागि तड्पिरहेका छन् हो, यो नै वास्तविकता हो । यस्ता समस्याहरूले मानव वस्ती मात्र होइन समग्र पृथ्वीको प्राकृतिकपन विगारीरहेको छ । तर विज्ञान वास्तविक रुपमा छैन यी समस्याहरूसँग ।

यसरी यी समस्याहरू गर्दा पृथ्वीको अस्तित्व नै खतरामा परेको तथ्य प्रमाणीत भइसकेको छ । त्यसकारण हामी-मानवले चाँडो भन्दा चाँडो केही गर्नुपर्दछ । यो पृथ्वी १२ बज्दा विस्फोट हुनेछ तर अहिले ११:५९ बजेको छ ।

शान्ति र विकासमा विद्यार्थीको भूमिका

शान्ति भनेको यस्तो चिज हो जुन हामी आपसमा सामाजिक मे लामिलाप, सामाजिक अन्तरसम्बन्ध, अनेकतामा एकता, भयो भने मात्र पाउन सक्छौं। शान्ति विना विकास सम्भव छैन। विकास भनेको जनताको उपस्थितिमा हुने सकारात्मक परिवर्तन हो। शान्ति विनाको विकास कुनैपनि राष्ट्रको भविष्य उज्यालो हुन सक्दैन। शान्तिका अग्रदुत भगवान् गौतम बुद्धले यो विश्वभर शान्ति फैल्याए। अहिले विद्यार्थीहरूले यस बुद्धका निति र उपदेश पढिरहेका छौं। त्यसकारण शान्ति र विकासको क्रमलाई अग्रगण्यतामा लै जान विद्यार्थीको भूमिका रहन्छ।

विद्यार्थी आफैमा एक परिवर्तनका संवाहक हुन्। शान्तिलाई र विकासलाई एक अर्काका परिपूरकका रूपमा लिन सकिन्छ र यी दुई मध्ये एक पक्षको अनुपस्थितिमा देश विकासको क्रमलाई अगाडि बढाउन र हाँकन संभव छैन। विकासलाई अर्कोतिर राखेर र शान्तिलाई अर्कोतिर राखेर विकासको क्रमलाई अगाडि बढाउन सकिदैन। विकास र शान्ति एकैसाथ लै जान सकेमा मात्र विकासले दिगोपना प्राप्त गर्न सक्छ। शान्ति द्वन्द्व प्रश्नात्को विहानी हो जुन दिनको सुरुवाद् पश्चात् नै विकासका गतिलाई दिनभर गुडाउन सकिन्छ र साँझमा सो को प्रतिफल उपभोग गर्न सम्भव हुन्छ। जुन यथार्थलाई विद्यार्थीहरूले सहजै बुझ्न र लागि पर्न सक्छन्। विकास आफैमा एक सकारात्मक परिवर्तन हो। जुन मानविय तथा प्राकृतिक श्रोतहरूको

अधिकतम सहयोगबाट आर्थिक तथा मानविय दृष्टिकोणले जीवनस्तरलाई उन्नत ढंगबाट अघि बढाउन सकिन्छ। शान्ति एक यस्तो वातावरण हो जहाँ जनताहरूबीच आपसमा सद्भाव, सम्मान र सहयोगात्मक भावको विकासको (Optimum) अवस्था हो। शान्ति र विकासको स्थरलाई संगै लैजाने विषयमा विद्यार्थीको भूमिका अनुकरणीय हुनसक्छ।

भविष्यका कर्णधारका रूपमा चित्रित हामी विद्यार्थी हामी घर, समाज र समग्र राष्ट्रमा शान्तिको लागि अधिकतम प्रयत्न गर्नुपर्ने हुन्छ। किनभने हामीले के सोच्नुपर्छ भने देशले हामिलाई के दियो होइनकी हामीले देशलाई के दिन सक्छौं भन्ने भावना हामीमा हुनुपर्छ। जब शान्तिको बहाली हुन्छ तबमात्र विकासको लागि पूर्वाधार तयार हुन्छ। किनभने शान्ति विना कुनैपनि राष्ट्र विकास हुन सक्दैन। यो संसारमा जतिपनि विकसित राष्ट्रहरू छन्, त्यहाँ शान्ति छ, कुनै द्वन्द्व छैन जस्तै अमेरिका, जापान, युनाइटेड किङ्डम जस्ता देश एक विकसित राष्ट्रहरू हुन् त्यस देशका मान्छेहरूमा एक आपसमा सद्भाव छ र अनेकतामा एकता छन्। हाम्रो जस्तो द्वन्द्वको भारबाट भर्खरै शान्तिको विहानीमा रम्दै गरेको मुलुकमा शान्तिलाई संस्थागत गर्न सकेमा विकासलाई अघि बढाउन सकिन्छ। विकासलाई आर्थिक उन्नतीमा मात्र चित्रण गर्नु हुँदैन। किनभने मात्र एक आर्थिक उन्नतिले समाजमा खासै राम्रो परिवर्तन ल्याउन सक्दैन। त्यसकारण संभवत् नागरिकहरूले प्राप्त गर्ने भौतिक तथा मानविय विकासलाई समेत चित्रण गर्नुपर्छ। विकास भयो भने हामीले हाम्रो

रुपेश श्रेष्ठ

जिवनस्तर उकास्न सक्छौं। विद्यार्थीहरूले बुझेका छन् कि शान्ति के हो? र यसको विकाससँगको सम्बन्ध के हो? भन्ने विषयमा जानकार छन् शान्ति र विकास एक अर्काका परिपूरक हुन र दुवैलाई संगै लैजान विद्यार्थीहरूले पनि राज्य व्यवस्था र सामाजिक सद्भाव अनि भौतिक र मानविय विकासका हरेक पक्षहरूमा आफ्नो योगदान प्रस्तुत गर्न सक्दछन्। शान्ति र विकासलाई देशभर कायम राख्न विद्यार्थीको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ र यस भूमिकालाई निर्वाह गर्न विद्यार्थी लागीपरेका हुन्छन्।

शान्तिलाई हाम्रो जस्तो देशमा सहज र स्वभाविक ढंगबाट बहाली गर्न सकेमा विकासको हरेक पक्षमा सफलता हाँसिल गर्न सक्नेछन्। युवा विद्यार्थीहरू हरेक पक्षमा जागरण अभियानको रूपमा लाग्नुपर्छ। समाजमा देखिएका द्वन्द्वका अवशेषहरूलाई सहजै सद्भावको रूपमा रूपान्तरण गर्नु विद्यार्थीको भूमिका रहन्छ। विद्यार्थीहरूले देशमा शान्ति फैल्याउन र जनचेतना फैल्याउन ठूलो योगदान पुऱ्याएका थिए, पुऱ्याएका छन् र अझ प्रयास गरी पुऱ्याउने छन्। जब विद्यार्थीले यो देशलाई शान्ति क्षेत्र बनाउन सक्छ र विकासको कामहरू अघि बढ्न सक्छ, अनिमात्र अनिमात्र म यो देशको विद्यार्थी हुँ भनेर गर्व गर्न सक्छ।

(लेखक धादिड वोडिड स्कुलमा अध्ययनरत हुनुहुन्छ)

अपाङ्गता भएकालाई परिचयपत्र

जीवनपुर(धास)। जीवनपुर गाउँ विकास समिति भित्रका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान गरि विहिवारबाट परिचयपत्र वितरण शुरु गरिएको छ।

महिला विकास कार्यालय धादिडको आयोजना र जीवनपुर गाउँ विकास समितिको संयोजनमा शुरु गरिएको परिचयपत्र वितरणमा आज पहिलो दिन २२ जनालाई परिचयपत्र वितरण गरिएको छ। अपाङ्गताको प्रकृति अनुसार रातो, निलो, पहेलो र सेतो

रंगमा प्रमाणपत्र वितरण गरिएको छ। यसैगरी विहिवारै स्थानीय महिलाहरूको सहभागितामा महिला विकास तालिम पनि शुरु भएको छ।

महिला विकास कार्यालय धादिडका प्रमुख भुला भण्डारीले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई परिचयपत्र वितरण गर्नुका साथै महिला विकास तालिमको उद्घाटन गर्नु भएको थियो। यसैविच जीवनपुर गाउँ विकास समिति भित्र महिला विकास कार्यक्रम सञ्चालन

गर्न सबै वडालाई समेटेर अम्बिका रेग्मीको अध्यक्षतामा ९ सदस्यीय गाविस स्तरीय महिला विकास समूह पनि गठन गरिएको छ।

यसैगरी महिला विकास कार्यालय धादिडको वार्षिक कार्यक्रम अनुसार गाविस स्तरीय परामर्श भेला पनि जीवनपुरमा सम्पन्न भएको छ। कार्यक्रमको अध्यक्षता गाविस सचिव गोविन्दप्रसाद पौडेलले गर्नुभएको गाविस सहायक मिलन सुवेदीले जानकारी दिनु भयो।

राज्य बलियो भयो भने मात्र महिलाले न्याय पाउन सक्छन्

धादिड वेशी (धास)। महिला मानव अधिकार रक्षकहरूको सञ्जालका केन्द्रिय अध्यक्ष एवं वरिष्ठ महिला मानवअधिकारवादी डाक्टर रेणु राज भण्डारीले राज्य बलियो भयो भने मात्र महिलाले न्याय पाउन सक्ने बताएनु भएको छ।

महिला मानवअधिकार रक्षकहरूको जिल्ला सञ्जाल धादिडको प्रथम वार्षिक साधारण सभाको सदरमुकाम धादिडवेशीमा हिजो

उद्घाटन गर्दै डाक्टर राज भण्डारीले सो कुरा बताउनु भएको हो।

डाक्टर राज भण्डारीले पितृ सत्तात्मक राज्य संरचनाका कारण अझै पनि महिलालाई दोश्रो दर्जाको नागरिकको रूपमा हेरेको पनि बताउनु भयो। राजनीतिक अस्थिरता र कमजोर राज्य सासन प्रणालीले महिलाको मुद्दा पछाडि परेको बताउँदै डा. राज भण्डारीले महिला मानव अधिकार रक्षकहरूले अझ सशक्त भएर अघि बढ्नु पर्ने बताउनु भयो।

सञ्जालका जिल्ला अध्यक्ष राधिका सापकोटाको अध्यक्षतामा भएको साधारण सभामा धादिडका स्थानीय विकास अधिकारी शंकर नेपाल, गैसस महासंग धादिडका अध्यक्ष हरिराम लोहनी, अनेमसंघका केन्द्रीय सदस्य जानुका सिम्खडा लगाएतले शुभकामना दिनु भएको थियो। यसैविच सञ्जालको साधारण सभाले अम्बिका रूपखेतीको अध्यक्षतामा नयाँ कार्य समिती चयन गरेको छ।

स्वास्थ्य

भाडापखाला

भाडापखाला भनेको के हो ?

२४ घण्टामा ३ अथवा ३ पटकभन्दा बढीपटक पानीजस्तै पातलो दिसा भएमा भाडापखाला भएको भनिन्छ। यो सबै उमेरका मानिसहरूलाई हुन्छ तर यसले १ देखि ५ वर्षसम्मका बच्चाहरूलाई बढी असर पार्दछ।

भाडापखाला लाग्ने कारण के हो ?

भाडापखाला मुख्य गरेर आँखाले देख्न नसकिने जीवाणु/कीटाणुहरूको कारणबाट लाग्दछ। यी कीटाणुहरू दूषित खाना, पानी, भाँडाकुँडा र फोहोर हातको माध्यमबाट निरोगी मानिसमा सर्दछन् र भाडापखाला रोग लाग्दछ।

भाडापखालाका लक्षण तथा चिन्हहरू

भाडापखाला लाग्दा शरीरमा भएको पानी र नून खेर जान्छ र शरीरलाई शिथिल बनाउँछ। शरीर शिथिल हुनु भनेको विरामीलाई जलवियोजन हुनु हो। जलवियोजन हुँदा बच्चा भिँभिने, भर्को मान्ने, बढी मात्रामा तिर्खा लाग्ने, आँखा गडिने र पेटको छाला तानेर छाड्दा विस्तारै फर्किने हुन्छ। सिकिस्त भएमा त विरामीले पिउन नसक्ने, सुस्त वा बेहोस हुने आदि जस्ता लक्षण र चिन्हहरू देखा पर्दछन्। त्यसैले यस्तो लक्षण देखिनुभन्दा पहिला अथवा भाडापखाला लाग्नासाथै देखिनुभन्दा पहिला अथवा भाडापखाला लाग्नासाथै बच्चालाई जतिपटक दिसा लागेको हो त्यति नै पटक भोलपदार्थहरू खुवाउने गर्नुपर्छ।

भाडापखाला रोगको घरेलु उपचार

भाडापखाला भई जलवियोजन नहोस् भन्नका लागि बच्चालाई घरमै उपचार गर्न सकिन्छ। भाडापखाला हुँदा घरमै गरिने उपचारलाई घरेलु उपचार भनिन्छ। यसमा निम्न कुराहरू पर्दछन्।

क.आमाको दूधमात्र खाने वा आमाको दूध खाइरहेका बच्चालाई साविकभन्दा बढीपटक दूध चुसाउनु पर्दछ।

ख.विरामीलाई प्रशस्त मात्रामा घरेमा बनाउन सकिने भोलकुराहरू खुवाउनुपर्दछ। जस्तै : भातको माड, तरकारीको (मसला कम भएको) भोल, दालको रस, फिका चिया, सादा पानी र ताजा फलफूलको रस प्रशस्त मात्रामा खुवाउनुपर्दछ। साथै, पुनर्जलीय भोल पनि बनाएर दिइरहनुपर्दछ।

ग.बच्चालाई कुपोषणबाट जोगाउन साविककै जस्तो खानेकुराहरू थप खान दिने। भाडापखाला हुँदा खाना रोक्नुहुँदैन। बच्चालाई साविककै खाना दिइरहनुपर्दछ। यसो गरेमा बच्चालाई कुपोषण हुन पाउँदैन र भाडापखाला पनि छिटै निको हुन मद्दत पुग्दछ।

घ.बच्चालाई घरेमा उपचार गर्दागर्दै पनि बच्चाको अवस्थामा सुधार नभएमा र तलको कुनै पनि लक्षण तथा चिन्ह देखा परेमा तुरुन्त स्वास्थ्य संस्थामा लैजानु पर्दछ।

-दिसाको पटक बढेमा

-तारन्तार बान्ता गरेमा

-राम्ररी खाने वा पिउने नगरेमा

-ज्यादै तिर्खाएको भएमा

-ज्वरो आएमा

-दिसामा रगत देखिएमा

भाडापखालाको उपचार

शरीरबाट खेर गएको पानी तथा नूनको समयमै आपूर्ति नभएमा विरामीको मृत्यु पनि हुनसक्छ। त्यसैले मृत्युबाट जोगाउन शरीरबाट जुन अनुपातमा नून र पानी खेर गएको छ सोही अनुपातमा नै पुनर्जलीय भोल खुवाउनुपर्दछ। यस प्रक्रियालाई पुनर्जलीय उपचार भनिन्छ।

- घरेलु भोल कुराहरू वा पुनर्जलीय भोल समयमै खान दिएर बच्चालाई भाडापखालाबाट हुने जलवियोजनबाट बचाई मृत्युबाट जोगाउन सकिन्छ।
- दिसामा आउँ रगत देखिएमा र हैजा नै भएकोमा बाहेक अरुलाई औषधी दिनु आवश्यक हुँदैन।

जन्मेदेखि ६ महिनासम्म बच्चालाई आमाको दूधमात्र पटकपटक खुवाउने गर्नाले भाडापखाला जस्तो रोग लाग्नबाट बचाउन सकिन्छ।

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय धादिड

